

„Fram, fram! Kristmænd,
Korsmænd. Kongsmænd!“

St. Olaf.

„Ret og Sandhed.“

Katholsk Tidende.

Dette blad udkommer hver søndag og betales med 1 krone pr. kvartal (porto iberegnet). Abonnement modtages i Norge, Sverige, Danmark og Tyskland paa alle postkontorer, men for Kristianas og for andre end forannevnte landes vedkommende i St. Olavs Trykkeri, Akersveien nr. 4. Kristiania. — Bekjendtgjørelser betales med 10 øre pr. petilinie.

Politisk oversigt.

Den tyske regering siges at ville forelægge rigsdagen forslag om at ville betale prof. Koch 1 mill. mark for hemmeligheden ved hans lægemiddel. En masse udenbys og udenlandske læger befinder sig for tiden i Berlin for at studere den nye helbredelsesmethode.

Den fjerde bismarckske minister siden keiser Wilhelms regeringstiltræde har maattet tage afsked. Det er Preussens agerdykningsminister Lucius von Ballhausen. Han er væsentlig strandet formedelst sin holdning overfor tolden paa landbrugssager og forbudet mod kvægindførsel fra Østerrige, som han har søgt at hævde. Hans eftermand er den 51-aarige Heyden-Cadow. — Der er nu offentliggjort en allerede forrige sommer undertegnet forordning angaaende undervisningsplanen i skolerne. Der skal i religionen lægges særlig vegt paa apologien og ethiken, endvidere skal de socialistiske ideers forkastelighed bevises eleverne, og det preussiske kongehus's fortjenester af det almene vel fremhæves. — Undervisningsminister von Gossler vil forelægge rigsdagen en lov om ordning af folkeskolen. Forslaget vil finde en voldsom modstand, ogsaa og navnlig fra katholsk hold, da det er den mest aabne krigserklæring mod kirken. Det gaar nemlig ud paa at gjøre folkeskolen helt til statsskole. Paa tre maader krænkes derved kirkens ret og eien- dom. Staten, o: bureaukratiet, skal være den, som ansætter lærerne, ogsaa religionslærerne, uden at de kirke- lige myndigheder har noget at sige; staten — det protestantiske bureaukrati — fastsætter planen for undervisningen, ogsaa i katholsk religion, ligesom den foreskriver, hvilke lærebøger der skal bruges; staten beslaglægger den del af kirkeformuen — ogsaa af den katholske — og de legater, der er bestemte for skole- brug, og de kirkelige myndigheder udelukkes fra be- styrelse af samme. Geistlighedens indflydelse paa skolen er aldeles illusorisk, da den kan fuldstændig neutrali- seres og tilintetgjøres af en ikke velvillig lærer. — Ifølge en lige afsluttet optælling fandtes der 5,082,252 elever i folke- og middelskolerne, hvoraf 575,804 var af polsktalende familier.

Ved de den 26de oktober holdte valg til det schweiziske nationalraad, blev dettes katholske mindretal forsterket. — I kanton Genfs store raad har de radikale bestandig havt betydeligt flertal og har be- nyttet sig deraf paa den skammeligste maade imod

katholicismen. Nu har katolikkerne i forening med det mere konservative parti vundet overhaanden.

I Wien driver de forenede kristne med iver kampen mod det fordærlige jødeherredømme. De katholske prester udmerker sig i denne kamp, der har til maal de kristnes emancipation.

De italienske radikale har af en landsmand og bankier i Paris faaet 100,000 fres. til valgagitationer. Bankieren har deltaget i „befrielses“- kampen mod de legitime herskere, men siden bestandig revet ned paa sit fædreland. Men hans penge er jo lige gode for det. — Efterat det er blevet paavist, at den af kirkefiendtlige aviser bragte korrespondens mellem Vatikanet og nuntius i Wien var opspind, er der nu af samme blade opdigtet noget om „hemmelige instruktioner“ fra Vati- kanet til at stemme paa irredentistiske kandidater. At dette kun er krigslist af crispiske blade er klart, da katolikkerne — til hvem paven jo kun kan give in- struktioner — for paven slet ikke tør deltage i valgene, og til de pavefiendtlige irredentister vogter han sig nok for at give „hemmelige“ instruktioner.

Frankrige gjør gjøngjæld for, at Garibaldi i 1870 kom det til hjælp mod tyskerne, om han end ingen rolle kom til at spille. Paris's byraad har bevilget 5000 fres. som bidrag til et monument for ham; Lyon og Nizza giver hver 1000.

I Belgien viser udvidelse af valgretten sig som en nødvendighed, ifald de lavere lag af befolkningen skal holdes i ro. — Det ministerskifte, som har fundet sted, ved at indenrigs- og kultusminister Devolder er bleven erstattet med Namurs mest søgte advokat, Melot, er en vinding for det katholske parti. Da Melot er stram katolik, vilde kongen gjøre sin stadfæstelse af- hængig af indrømmelser fra Melots side; men da denne straks erklærede, at saa vilde han ikke være minister, tog kongen sine fordringer tilbage.

Den irske hovedfører Parnell er kjendt skyldig under en sag, som kaptein O'Shea har anlagt mod sin hustru og ham for utilbørlig omgang. Det er et slemt slag for irlændernes parti, da han jo nu er mindre hel- dig som fører. De to til Amerika flygtede førere, O'Brien og Dillon, er med et halvt snes andre idømt 6 maaneders fængsel for politisk forseelse.

Brasiliens første nationalforsamling er afholdt.

Præsident Bogran i Honduras har vundet over- haand over de revolutionære; nogle af disse blev skudt paa staaende fod.

Gudstjenesten i St. Olafs kirke.

Søndag den 23de november. Kl. 7 stille messe. — Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 høimesse med prædiken. — Kl. 5 andagt med katekese.

St. Halvarvs kapel, Urtegaden 29.

Søndag: Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 høimesse med prædiken. — Kl. 4½ andagt med katekese.

Ugekalender.

Søndag den 23de, sidste søndag efter pinse (Epist.: Kol. 1, 9—14; evang.: Matth. 24, 15—35). Klemens I., pave og martyr, † 100. — Mandag. Johannes af korset, karmelitermunk og ordensreformator, † 1591. — Tirsdag. Katharina, jomfru og martyr, † ca. 300. — Onsdag. Silvester, ordensstifter, † 1261. — Torsdag. Elisabeth, landgrevinde af Hessen, † 1231. — Fredag. Gregor III., pave, † 741. — Lørdag. Gelasius I., pave, † 496.

Søndag den 30te, 1ste adventssøndag.

Sidste søndag efter pinse.

I samklang med dagens evangelium fastholder kirken læren om dommedag med sin for hele verden fælles dom. Men desuden lærer den tilstedeværelsen af en særskilt dom, der overgaar hvert enkelt menneske i dødsøjeblikket.

Nu kunde man jo indvende, at sidstnævnte dom er overflødig, naar der dog senere skal komme en fælles. Dertil svares: Nei, den er langtfra overflødig.

Med døden er nemlig den tid omme, da mennesket kan fortjene; saa straks efter bør gjengjældelsen modtages. Og vil nogen negte dette, maa han paavise tilstedeværelsen af et midlertidigt opholdssted for de levende sjæle uden straf eller løn. Et saadant lader sig imidlertid ikke paavise. Tvertimod, selv ganske bortset fra de gjentagne tilfælde i kirkens historie, hvor sjæle har aabenbaret sig fra paradiset, helvede og renselsesstedet, saa siger det gamle testamente: „Det er let for Herren at betale et menneske paa hans dødsdag efter hans gjerninger (Sir. 11, 32);“ og atter: „Ved et menneskes endeligt skal hans gjerninger aabenbares (Sir. 11, 33).“ I sin lignelse om den rige og den fattige viser da ogsaa Frelseren, at imedens den riges brødre endnu levede paa jorden, pintes han i helvedes luer, og samtidig var Lazarus salig i Abrahams skjød eller limbo. Ligedan paa korset lover Jesus den omvendte røver, at endnu samme dag skulde han være i saligheden. Og det var sin endelige lod, de havde naaet; thi mellem de straffede og de belønnede var et gabende svalg, en uoverskridelig hindring, saa ingen kunde komme fra den ene part over til den anden.

Herefter kunde da snarere en almen dom synes overflødig. Det er den dog ikke.

Gud har jo nemlig gjort alt for sin forherligelses skyld; men her paa jorden angriber mange Guds retfærdighed eller andre af hans egenskaber, eller paa-

staar, at der intet forsyn gives, siden ikke de gode har medgang og de slette modgang, ja endog, at der aldeles ingen personlig Gud er til. Disse miskjendere af Gud træder herved aabenlyst frem, og Han har da valgt sig en dag til foran alverden at vise, hvor stor hans retfærdighed imod de slette og godhed imod de fromme er, og at samtidig med den største barmhertighed mod de gode øver Han ingen grumhed imod synderne, og samtidig med den yderste strengthed overfor disse gjør Han sig hverken skyldig i persons anseelse eller utilbørlig overbærenhed imod hine. Hvor mange millioner gange er desuden ikke synder begaaede i overvær af andre eller til deres forargelse! Nuvel, er Gud bleven krænket offentlig — offentlig skal Han have opreisning, saa alle folk kan se, at hans vilje er den hellige og almægtige, og hvem der vil trodse den, han knuser sin egen pande mod en klippe.

Endvidere: Ogsaa Guds søn, Jesus Kristus, maa som menneske betragtet have en offentlig opreisning. Han er bleven forskudt af jøderne, pint og dræbt af hedningerne, bekvæmpet af vranglærerne med deres sekter, bespottet af de ugudelige, vanæret af de daarlige kristne. Derfor har Han krav paa ogsaa at blive anerkjendt og hyldet af alle i hele skabningens paasyn. hvorved hans ord gennem Esaias kan virkeliggjøres: „Saasandt jeg lever, siger Herren, skal hvert knæ bøies for mig, deres i himlen og paa jorden og under jorden — engle, mennesker og djævlé — og hver tunge skal bekjende, at Jesus Kristus er Herren til Gud faders ære (Es. 45, 23; Fil. 2, 10).“ Da maa selv den stolte Lucifer, som i tidernes begyndelse ei vilde hylde den kommende Jesus som Gud, selv han maa med sine skarer tilbedende og skjælvende styrte ned for den menneskevordnes fødder og i Ham bekjende for alle sine, helvedes Gud og dommer.

Mon der ikke ogsaa med hensyn paa menneskene bør holdes en almindelig dom? Tilvisse!

Hvor mangan falsk dom er vel ikke fældet her i livet, hvor hyklere har gaaet for ærlige folk, medens virkelig fromme er blevne ansete for skinhellige eller overspændte personer! Lastefulde mennesker er blevne lovpriste og deres eftermæle hævet til skyerne, hvorimod sandhedens og dydens dyrkere er blevne udlete som tosser, om de endda slap saa naadig. Reformatorerne er blevne holdte for menneskehedens velgjørere, aandens lys og troens rensere, medens de, der forsvarede kirken med dens gamle lære, udskjældtes for løgnere. Nu mødes alle paa Herrens dag, hvor sandheden som et lynglimt træder klart frem for enhver blik; dommerne stilles overfor de engang domfældte;

men nu ser de hverandre ind i sjælen, hvordan det i sandhed staar til. Da bliver de onde beskjemmede for alverden, de gode hædrede; thi opreisningens stund er slaaet.

Og desuden: I den særskilte dom har kun sjælen modtaget løn, fordi legemet endnu laa dødt. Men saaledes skal det ikke forblive bestandig; det maa atter opstaa til liv ved verdens ende for at gjenforenes med sin sjæl. Som dennes redskab til godt eller ondt har det at undergaa dom; det er jo mennesket, som har tjent eller imodstaaet Gud, og følgelig hele mennesket skal evig lide eller nyde, og mennesket er hverken sjæl eller legeme, men begge dele tilsammen.

Usvigelig sikkert er det altsaa, at vi allesammen paa hin skrækkelige regnskabs- og straffedag vil komme til at staa nøgne overfor hverandre og for den alvidende dommer — i vor dybe elendighed afklædte alt, hvad vi her pynter os med i folks og vore egne øine. Hvem maa da ikke ræddes? . . . Ja det er godt nok, men lad os hellere ræddes i tide, nu mens frygten kan gavne os! Thi husker vi nu paa, at engang skal vi se menneskets søn nedstige som ubøielig dommer i majestæt paa himlens skyer; holder vi nu vore sidste ting levende for bevidstheden, da vil vi i evighed ikke synde — i alt fald aldrig hengive os til synd eller forblive i den.

Nogle fromme hjertesuk.

1. Min Gud! hvo er Du og hvo er jeg, at Du elsker mig saa høit?

2. O himmelens og jordens konge! vær ogsaa mit hjertes konge og herre; tag det aldeles i din besiddelse.

3. Din er jeg, o Jesus! — Din bliver jeg, o Jesus! — Din vil jeg være, o Jesus, evindeligt!

4. Du er min udkaarede iblandt tusender. Du min sjæls høitelskede!

5. Tillad ikke, o Jesus! at jeg, som nu er din ven og dit barn, nogensinde bliver en forræder imod dig.

6. Naar skal jeg beskue Dig, min Gud, ansigt til ansigt og end mere elske Dig?

7. Du har skjænket mig alt; modtag alt, hvad jeg har, til gjengjæld!

8. Giv mig, o Jesus! hvad Du forlanger, og da forlang, hvad Du vil.

9. Gid, min elskeligste Jesus! at alle mennesker vilde erkjende Dig og elske Dig saameget, som Du fortjener det.

10. Hvad vil, hvad ønsker Du, o herre, at jeg skal gjøre? — Jeg er beredt til alt.

11. Mit hjerte er nu roligt, thi det hviler i Dig! Bevar mig i denne ro og i denne fred.

12. Hvo som forbliver i kjærligheden, han forbliver i Gud og Gud i ham. Lad mig evindeligt forblive i din kjærlighed, o Jesus! Amen.

Menneskenaturens længsler.

Filosofisk-religiøse overveielser.

(Fortsat.)

XVI.

Hvorhen?

Det er en smuk betegnelse for, at Gud sikkerlig vil imødekomme en oprigtig søgendes sandhedsbegjær — det, den hl. Thomas af Aquin siger etsteds, at Gud, om intet andet middel gaves, vilde være forbunden til at sende ham en engel fra himlen til oplysning i hans aands mørke. Men Guds forsyn betjener sig i regelen af de naturlige midler, og fornuften er den ledestjerne, engelen i os, som oplyser vor forstand og befæster vor dømmekraft, at vi ikke skal fare vild.

Den „guddommelige komedies“ forfatter, Dante, symboliserer denne gjenstand, hvor han siger:

„Løft dit hoved; thi vid,
Tid er ikke nu til uvis nølen. Sku:
Hist en engel skynder sig imod os . . .“

Vi vilde anse det for en fornærmelse mod selve den fornuft, vi appellerer til hos vore læsere, om vi vilde prøve at føre dem tilbage til de gamle religioner i Ægypten, Persien, Kina, Grækenland, Rom eller Indien for der at opnaa det lys fra himlen, som svarer til fornuftens krav og menneskenaturens fælles længsler. Heller ikke kan de tilfredsstilles ved nogen af de nyere fremtoninger af hedendommens opfattelser af religionen. Alle kultiverede samfunds enstemmige overbevisning har forlængst fældt sin dom over dem.

Det vilde da være at bryde med vor egen bevidsthed, intelligens og moralske sans, om vi udenfor kristendommens religion vilde søge en fuldstændig eller tilfredsstillende løsning af de store og alvorlige spørgsmaal, som fornuften stiller til os.

Der er imidlertid dem, som henviser os til en „fremtidens religion“, til en „fremtidens kirke“. Men den blotte tanke om, i vor tidsalder, paa dette trin af verdenshistorien at danne eller udfinde en religion, er ligesaa urimelig som at sige til dem, der hungrer efter brød, at man maa først vente, til hveden er saaet, regnen faldt, høsten modnet og indsamlet, kornet malet, og endelig melet bagt til brød — kort, det er saa aabenbart urimeligt, at ingen med sund sans kan tro derpaa.

„Hver dag“, siger en bekjendt nyere forfatter, „hører vi menneskeslegtens fremtids-religion forkyndt og anprist af dens selvbestaltede humanistiske vejledere; kan de ikke frembringe denne religion, saa profeterer de i det mindste derom. De forvandler sin afmagt til forhaabninger. Men menneskeslegten har ingen tid at spille med at vente; den behøver og attraar Gud idag og ikke først imorgen. Den har hungret og tørstet efter Gud i seks tusende aar; og naar da vore moderne religionsforkyndere skal for alvor til at udfylde denne mangel, saa dybt følt, og som efter deres forsikring har varet i aartusender, saa er det ikkun tomme spaadomme om en religion, de har at

fare med. Hvad mig angaar — det, som ikke giver menneskeheden det daglige brød, tror jeg ikke paa. Det er min faste tro, at Gud fra begyndelsen har været en fader for sjælen saavel som for legemet; jeg tror, at høstens tid har forlængst været, at Herrens velgjørende regn har faldt, at paa sandhedens som paa naturens omraade ikke blot hungrer mennesket, men bliver ogsaa tilfredsstillet i sin hunger, naar han selv begjærer det af den algode fader. Brødet er beredt; Gud har dannet det med sin egen haand; hvad der mangler, er viljen til at tage imod det, som Gud har villet det. Det er menneskene, som foretrækker at berede sig det efter egen smag; de forlanger af fornuften, hvad fornuften er ude af stand til at give dem.“

Ideen, med tiden at danne sig og at vente paa en ny religion, er en ligefrem bespottelig negtelse af Guds forsyn; snarere en list end alvorlig ment er det, at man viser hen til og vil trøste os med en fremtidig religion i det blaa — en list for at omgaa fornuftens uomgjængelige krav paa religionen. Positivisten Comte afslører hele hemmeligheden, naar han siger: „En fremtidsreligion er ingen religion.“

Skal vi da have en religion, beregnet paa menneskets sande lykke, en religion, som tilfredsstiller hans daglige behov, som løser fyldestgørende hans livs gaader, og som sætter ham istand til at yde Gud den dyrkelse, der alene er Ham velbehagelig — da maa det være kristendommens religion. Udenfor den — haabløshed, fortvivelse om at naa til sandhedens erkjendelse!

Men hvad er kristendommen? Svaret paa dette vigtige spørgsmaal er ikke saa klart, at det jo trænger at udredes ved vor fornuftige erkjendelse. Thi kristendommen, som den nu engang har dannet sig i verden, er i sine ydre fremtoninger ikke ensartet, men skilt ad — som sagen her stiller sig for os — i to meget uligartede hovedklasser. Spørgsmaalet om, hvad kristendommens religion er, kan derfor kun tilfredsstillende besvares ved at tage i særskilt øiesyn og nøie undersøge de to indbyrdes stridende hovedbekjendelser af den, som har sine hævdede udtryk: catholicisme og protestantisme.

Den første betragtningssmaade for kristendommen — den, som fra vort nærværende standpunkt ligger os nærmest, og som først har krav paa vor opmærksomhed, fordi den lover godt for fornuftens fordringer, er i samklang med en stor del af vore læseseres tilvante tilbøieligheder; den, som har været manges børnelærdom, og som har været opdraget i; som gjør krav paa at have emanciperet den menneskelige tanke og aabnet den rette vei til vort evige endemaal — behøver vi at sige det — det er den religion, som brød frem i det sekstende aarhundredes protestantisme; det er med andre ord Luthers, Melancthons, Calvins, Knox's, Cranmers, Fox's og Wesleys og mange flere andres religion, kort — alle tilsammentagne: den protestantiske religion eller kristendommens saakaldte „reformation“.

Visselig vil her alle „protestanter“ uforbeholdent give os de mest bekræftende svar, naar vi vilde opstille disse spørgsmaal: Mon ikke disse reformationens

store lys har erklæret sig for og vidnet om menneskefornuftens værd, om dens rettigheder, om dens frihed og uafhængighed? Ja, har vel ikke protestantismen draget den menneskelige fornuft fra fordømmen og mørket frem i lyset, indsat den i sit fulde herredømme? stadfæstet den menneskelige frihed og ret, kort, gjen-givet menneskenaturen dens værdighed? Mon den ikke har bragt mennesket en renere gudsdyrkelse, der er Gud mere velbehagelig, i overensstemmelse med den menneskelige intelligens og moralske sans? Vist, vilde de sige, maa den protestantiske religion have gjort alt dette og meget mere af samme slags; og at ville opkaste disse spørgsmaal for alvor eller drøfte dem paany i vore oplyste tider, vilde være som at vedgaa sin egen naivitet eller dumhed, ukjendskab til den hele moderne litteratur, en bryden overtvert med, hvad „civiliserede samfund“ nu engang har ment at maatte slaa fast som en afgjort sag. Den første, den bedste skolediscipel kan jo svare paa sine fingre paa alle saadanne spørgsmaal, og det uden et øieblik tvilraadighed. Saa maa da vor sag lade sig let udgreie. Udbyttet af vor undersøgelse om den sande religion synes at maatte blive gunstigt for den egte protestantiske kristendom. Eller hvad?

Det er dog godt, kjære læser, at vi her minder om, hvad der ved begyndelsen af denne vor undersøgelse var vor oprigtige „sandhedssøgendes“ faste beslutning: at tilbagevise enhver tro eller ethvert tros-system, han maatte finde at være i modsigelse med fornuftens tydelige forskrifter eller med samvittighedens klare overbevisning. Han var i egenskab af sandhedssøger fast bestemt paa at lægge „sandheder“, der bødes ham, paa sin fornuftige erkjendelses fineste guldvegt og under ingen omstændigheder gaa paa akkord med dem, hvor han fandt undermaal. Han var bestemt paa at afvise den religion, der skulde byde ham at bringe sin fornufts selvstændighed og værdighed til offer, eller hvis lære skulde sigte til paa nogen maade at undervurdere, forvanske og nedværdige denne høie himmelgave. Han var ogsaa fuldt og fast bestemt paa ikke at billige, men afsky enhver religiøs tro, der krænker menneskeviljens frihed, nedsætter det moralske ansvar og saaledes nedværdiger menneskenaturen.

Dette var hans udgangspunkt, disse hans grund-sætninger, som enhver alvorlig sandhedssøgende skylder at gjøre til sine egne, saafremt han agter at naa sit maal: at finde sandheden.

Hvorledes svarer nu den store reformationens religion til dette fornuftens justérmaal? Stemmer den med dennes overbevisning om, hvorledes den bør være? Betragter den, med andre ord, fornuften som en tro ledsager til sandhedens erkjendelse? Giver den en klar, fornuftmæssig løsning af fornuftens gaadefulde spørgsmaal? Opretholder den fornuftens frie og lovmæssige anvendelse, og i det hele menneskenaturens værdighed? — Eller forkaster protestantismens religion fornuftens selvskrevne rettigheder; træder den samvittighedens overbevisning under fødder; forvansker eller fornædtrer den menneskets natur og værdighed?

For at være retfærdige, oprigtige og upartiske har vi at undersøge protestantismens religion i dens kilder, efterspore den i dens nødvendige konsekvenser, betragte den i dens faktiske resultater.

Denne saa magtpaaliggende undersøgelse gaar vi nu over til i de næstfølgende overveielser.

(Fortsættes.)

Pave og antikrist

(en historisk skisse).

hed en artikel i „Dagbl.“ af 19de ds., som vi her gengiver i sin helhed:

Der eksisterer visse religionssamfund, der med et fælles navn kalder sig protestanter, og hvis tilblivelse for en væsentlig del hidrører fra den fikse ide, som en vis augustiner munk i begyndelsen af det 16de aarhundrede ikke kunde frigjøre sig fra: at paven var „antikristus“. Denne augustiner munk og hans ide er bleven noksaa populær ogsaa heroppe hos os, hvor flerheden af de kristne bekynder sig til hans lære om — den pavelige antikristus. Hvorledes Luther først har undfanget hin kuriøse ide, er ikke godt at sige. Sandsynligvis maa II Thess. 2, 1—12 have givet stødet dertil. Allerede i 1519 ser vi ham skrive til Spalatin: „Jeg siger dig fortrolig, jeg ved ikke, om paven er antikristus selv eller hans apostel“ (de Wette, M. Luthers Briefe 1, 192, 239). Her ser vi, at ideen ikke har ganske fæstet sig. Men allerede det følgende aar antager den en fastere form i skriftet „Adversus execrabilem Antichristi bullam“. Fra 1520 kan vi med tryghed sige, at ideen er fix i Luthers hjerne. Fra den tid af skriver han knapt en eneste side, uden at „antikristus“ forekommer. Han endte, som vi ved, sin virksomhed med skriftet „Pavedømmet indstiftet af djævelen“.

Luther anvender udtrykket „antikristus“ snart om den enkelte pave, snart om den hele paverække. Han opfattede den paulinske lære om „antikristus“ saaledes, at kirken selv i det mindste halvandet tusend aar skulde regjeres af en permanent „antikristus“, saaledes at der skulde være et regelmæssigt dynasti eller succession af „antikrister“, dog med korte afbrydelser; saa ofte nemlig den romerske stol blev ledig, saa feilede der en „antikristus“; saasnart en ny pave var valgt, var dermed en ny „antikristus“ kommen paa tronen. (Konf. Döllinger, Christenthum und Kirche, 2. Aufl., S. 440.) Ideen om paven som „antikristus“ er endog bleven erklæret for dogme i de saakaldte schmalkaldiske artikler (Art. Smalc. II. 14).

I dette punkt var ogsaa Calvin enig med Luther — skjønt de jo ellers, som bekendt, tvistedes ivrig om hegemoniet under religionsrevolutionen. Calvin lagde ogsaa en stakkars erkebiskop paa skafottet, fordi denne ikke vilde erkjende, at paven var „det syndens menneske“.

Ogsaa Skotlands „reformator“, John Knox — hvis karakter og handlemaade forøvrigt, saavidt vides, hos os først er bleven stillet i det rette lys af vor lærde historiogrænker Gustav Storm (foredrag om Maria Stuart) — indbankede læren om paven som „antikristus“ i det skotske folk.

Frankriges reformerte besluttede paa synoderne i Gap (1603) og Rochelle (1607) i Confessio Gallicana at optage en artikel af lignende indhold (om den pavelige antikristus). Senere truede dog Henrik IV. dem til i senere udgaver af Confessio Gallicana at lade nævnte artikel udgaa. Men Du Plessis „beviste“ dog, at paven var antikristus. Tutein kunde i 1708 skrive: „Det er en staaende lære blandt alle reformerte og protestanter, at den romerske pave er antikristus.“

Denne „reformatorernes“ lære blev naturligvis af magdeburger centuriatorerne, hvis fornemste leder var Luthers trofaste ven og embedsbroder, Mathias Flacius, „retfærdiggjort“ og „historisk begrundet“. Det var en afgjort sag, at paven var antikristus, og at kirken (den almindelige) var antikristens rige. De negter selvfølgelig, trods Matth. 16, 18, Petri primat, samt hans nærværelse i Rom. Naar man læser de forskjellige centurier igjennem (3dje til 8de), ser man, hvorledes ideen om den pavelige antikristus ligesom hos Luther for hver centurie træder tydeligere frem. Der bruges billeder, som „ondskabens hemmelighed“ (*mysterium iniquitatis*), „Phocas“ (djævelens slave) o. lign. I det hele taget har Luther og reformatorerne det svært travlt med djævelen. De insti-

tuerede djævle (Sars. Udsigt over det norske folks historie, III.) for de forskjellige arter synd. Saaledes er jo „buksedjævelen“ (der Hosenteufel) et noksaa bekjendt reformatorskuriosum. Man paa-beraabte sig „dyret“ i Apokalypsen 17, 3. Det „uhyre“, som sidder i Guds tempel, er paven i Rom. „Antikristens hoved er baade paven og tyrken; thi et levende dyr maa have baade legeme og sjæl (!); antikristens aand og sjæl er paven, hans kjød eller legeme er tyrken.“ siger Luther. „Jeg tror, at paven er en formummet legemlig djævel, fordi han er antikristus.“ siger den store reformator. Luther holdt engang „en alvorlig og skarp disputation mod det gruelige uhyre dyr, paven, bjørneulven (!)“. „Paven er den rette rottekonge (sic) for munke og nonner.“ „Der er ingen større skurk kommen paa jorden næst efter Satan end paven.“ „Pavedømmet har altid været regjeret af de værste kjeltringer: som fanden er, der er pavedømmets stifter, saa er ogsaa paven.“ „Pavedømmet er idel stjaalet og røvet gods — maa derfor atter bestjæles (!), det er en ho . . . løn — maa altsaa gaa tilgrunde, sliq som det er erhvervet.“ Næst efter fanden er paven en egte djævel.“ „Paven er en gjøg, som æder kirkens eg og sk . . . der idel kardinaler ud.“ Dette er en liden prøve paa, hvad kirkefaderen Luther i sine bordtaler kan levere*). (Konf. Irmischer, Luthers Werke, 60de bind, S. 177—219.)

I lighed med disse Luthers udtalelser skiller magdeburger centuriatorerne paven. De „beviser“ da ogsaa, at der har været en pavinde Johanna. De taler om den „babyloniske h . . .“ o. s. v. Den værste af alle paver skal da Gregor VII. have været. Centuriatorerne opdiger de frækkeste løgne om denne pave: Han er det største uhyre, som denne jord har baaret (*monstrum omnium, quae haec terra portavit, monstruosissimum (!)*). De slutter af hans navn Hildebrand, at han er en repræsentant, udsendt fra det bedeste helvede, en stor sortekunstner. „Per fas et nefas“ er han kommen paa pavestolen. Som pave skal han have begaaet de groveste forbrydelser og skjendselsgjerninger. Hans forordninger angaaende cølibatet og simoniet er denne „antikrists“ indebrændte stigmata.

Det maa i sandhed forbause en fordomsfri læser af historien at se en saa kras forfalskning af historien, som magdeburger centuriatorerne har gjort sig skyldige i. En saadan historieskrivning karakteriserer protestanten F. Chr. Baur (Die Epochen der kirchl. Geschichtsch. S. 50 ff) som „en ensidig og af polemisk interesse fremgaaet betragtning af pavedømmet . . . Det er kun“, siger han, „en partibetragtning, som udtaler sig i en saadan fremstilling, og den polemiske interesse bestemmer det ledende synspunkt . . . Opfattes pavedømmet fra dette synspunkt (at hver pave er den levende antikrist, patron for al slags afguder), saa er det virkelig ikke at undres over, at man ikke har nogen sans for det, som bør bedømmes efter det hierarkiske systems konsekvens, og at man heller ikke kan anerkjende saadanne handlinger, der har krav paa sødelig agtelse, og som paa en berømt maade vidner om enkelte pavers kjærlighed til retfærdighed, sans for orden, ret og retfærdighed, og det mod, hvorind de modsatte sig fyrsternes tyranni og slethed og folkenes raahed. Alt, hvad paver nogensinde har tænkt og gjort, danner tilsammen kun et endeløst væv af djævelske formaal og bestræbelser. Hvor saare liden fordring paa historisk sandhed en saadan opfatning og fremstilling har, behøver ikke at paavises.“

Dette er sande ord af Baur, og det maa visselig gjøre hver den, der er tilhænger af det trossamfund, hvis første historieskrivere repræsenteres ved magdeburger centuriatorerne, ondt at erfare, hvad saadanne løgnsmede blot af partiensyn kunde finde paa.

De i religionssager anderledes tænkende maa uvilkaarlig faa indtrykket af, at det staar daarlig til med deres sag, der betjener sig af saadanne midler.

Ogsaa kjætterpatronen Arnold — enhver, der sysler med studiet af kirkehistorien, kjender hans voluminøse verk „Kirke og kjætterhistorie“ — udspyr hele sin galde over det „djævelske, antikristelige pavedømme“, med hvilket det blev værre, siden „tyrannen og blodhunden Phocas havde erklæret Bonifacius III, denne offentlige antikrist, til hoved for alle menigheder.“

Ogsaa for Arnold stiller Gregor VII. sig som den skjændige skurk, medens Henrik IV. er den „gode“ keiser. Arnold tror ogsaa paa „pavinde Johanna“. Ogsaa den reformerte historieskriver Fr. Spanheim er optændt af had mod det antikristelige pavedømme

*) Her har vi lidt af den morskabsløsning, historieskriveren Tollefsen (Kirkehistorie for folkeskolen) anbefaler sine elever.

og forklarer meget omstændelig fabelen om „papa femina“ (*Historia ecclesiastica*, Lugd. Bat. 1701, S. 486 ff.).

Endnu i begyndelsen af dette aarhundrede ser vi kirkehistorikeren og rationalisten Henke træde i centuriatorernes fodspor. Han kalder Gregor den store en nederdrægtig smigrer, som havde lært af djævelen at klæde sig i en lysets engels skikkelse (Henke, *Allg. Gesch. d. christ. Kirche*, 4. Ausg., 1. Theil S. 424). Den gamle Brischar (*Aschbach, Kirchenlexicon II*, S. 790) har ret, naar han siger, at magdeburger centuriatorerne ved den store anseelse, de har vundet i den protestantiske lærde verden, og ved sin vilkaarlighed og lidenskabelige partiskhed ikke i ubetydelig grad har bidraget til den historieforfalskning, der næsten er bleven stereotyp blandt protestanterne, men som nu tildels begynder at antage mildere former.

Saa sent som i 1861 har protestanten J. O. Köhler i *Rudelbach's tidsskrift for luthersk theologie* (Jahrg. 1861, S. 459) paa det alvorligste hævdet den orthodox lutherske lære om den romerske antikristus.

Det maa ogsaa her erindres, at det „gammelprotestantiske“ dogme om pave og antikrist paa Luther-festen 1883 dannede et staaende thema for flere talere og prædikanter. *In perpetuam rei memoriam* bør her ogsaa nævnes det faktum, at diakonen Kuntzel fra Breslau ved Luther-festen i Frankenstein aabent og ustraffet kaldte paven den „personificerede satan“.

Ogsaa her i byen skal der være en religiøs ritmester, som ved siden af sit „pyramide-dogme“ ogsaa interesserer sig levende for dogmet om den romerske antikristus, paven. Han skal i sine geistlige taler hyppig tordne løs paa „dyret i Aabenbaringen“.

Nadveren i vand og daaben i vin.

Ligesom den frie forsknings udskielser har bragt protestanter til at bruge the, saft, most og følgelig med samme ret hvadsomhelst — f. eks. vand — til meddelelse af altrets sakrament, saaledes har den samme forskning bragt protestanter til erkjendelse af, at man godt kan døbe med vin. Det er pastor Edm. Ungerer, luthersk prest nede i Masmünster, der vedkjender sig nævnte mening.

Angaaende catholicismens udbredelse

i Sachsen har en sachsisk [protestantisk] prest nylig offentliggjort et skrift, efter hvilket en korrespondent til „Aftp.“ meddeler følgende:

„I aaret 1815, meddeler presten, var der i Sachsen 24,000 katolikere, i 1885 var tallet steget til — 87,000. I 1815 gaves der i Sachsen kun tre katholske parochier [sogn]; nu er hele landet delt i katholske parochier, og Dresden alene har 10 lokaler for katholsk gudstjeneste og 7 katholske skoler.

„Af 1059 kirkesogne er for tiden kun 180 ublandet evangeliske.

„Den væsentligste aarsag til denne merkelige fremgang er efter forfatterens mening ikke at søge i talrige overgange til catholicismen, men i indvandring af katholske bjergverks- og fabrikarbejdere fra Bøhmen, Schlesien, Ungarn, Polen og Italien. Imidlertid lægger han ikke skjul paa, at den katholske propaganda under disse omstændigheder gjør og maa gjøre fremskridt i Sachsen.“

Efterspil.

„Vestlandsposten“, meddeler, at

Dr. Krogh-Tonnings forsvar for catholicismen, som han levede i en række artikler i „Morgenbladet“, har vakt stor opsigt

baade blandt theologer og lægfolk i Kristiania. I „Luthersk kirke-tidende“ har han faaet svar af den høitansete prest Gustav Jensen. I „Morgenbladet“ vil han efter forlydende blive imødegaaet af professor Gisle Johnson, og over jul skal dr. theol. Sigurd Odland i samme anledning holde offentlige foredrag om romerkirken.

I anledning af det optrukne uveir erklærede dr. Tønning i „Mrgbl.“ den 14de ds:

„Jeg er fuldt forberedt paa at møde misforstaaelser og aarhundredgamle fordomme, som er blevne til kjød og blod selv i de bedste blandt os. Men jeg er ogsaa forberedt paa kun at lade min handlemaade bestemme ved min overbevisning om, hvad der er sandhed.“

Se det er noget, „Luth. ugeskrift“ ikke kan lide, og det vier derfor sit nr. 20s sidste side til fortvilede udtryk af barnagtig vrede. Men det er en interessant side, den; for man ser saa tydelig forskjellen mellem den mere modne redaktør og den mere „umodne“ redaktionssekretær. Den første skriver paa side 318:

„. . . Vi bør med tak modtage enhver oplysning om den virkelige sandhed i denne som i enhver anden betydningsfuld sag. Sandheden maa gaa foran alt andet. Allermindst er kirken, „sandhedens søile og grundvold“ paa jorden, tjent med, at sandheden i noget stykke forties eller fornægtes. Man bør med tak erkjende baade den delvise ret, som kan være paa romerkirkens side, og den delvise uret, som kan have været eller endnu maatte være paa reformatorerens og de ved reformationen fremkaldte kirkeafdelingens side. Denne erkjendelse bør ikke falde tung fra vor side.“

Den anden derimod skriver paa side 320 først følgende:

„Roms defensor“ (hr. dr. K. Krogh-Tonnings i advokatorisk henseende vistnok meget træffende selvbetegnelse) kan glæde sig ved, at hans ensidige „epilog“ i anledning af en dominikanerprior (af hr. K. K. T. introduceret hertilands under titelen „pater“, som om hr. Scheer skulde staa i noget faderforhold til os protestanter) Scheers optræden hersteds optrykkes som bilag til — „St. Olaf“. Det katholske blad har dog, saavidt os bekjendt, ikke benyttet skudt sats.

Merker læseren, hvor det koger i den unge theologiske kandidat? Og dog har af og til ogsaa udtalelser af „Luth. ugeskrift“ fundet plads i „St. Olaf“, om end almindeligvis desværre paa lignende maade, som Pilatus har fundet plads i trosbekjendelsen.

En scene fra livet.

I et af de vildeste landskaber af Auvergne ligger en snever dal, der synes ligesom adskilt fra yderverdenen rundt omkring ved steile og næsten utilgængelige høie. Paa en af de sydlige bakker hæver sig landsbyen Mont-Saint-Jean, et navn, der i tidens løb er bleven overført paa hele dalen.

Landsbyen selv er kun liden og ubetydelig. Dens lave og adspredte hytter hæver sig steilt ivciret paa skraaningen af Mont-Sain-Jean; paa en langt frem-springende klippepids hæver sig den lille, prunkløse, men solid byggede kirke, og umiddelbart ved siden af den ligger, ligesom hvilende under dens vingers beskyttelse, en lavere, endnu simplere bygning, som man tillægger det staselige navn: prestegaarden.

Vinteren var det aar indtraadt med usedvanlig strengthed. Henimod begyndelsen af november var der faldet sterk sne, som gjorde stierne langs med høiene næsten ufremkommelige. Dog blev Anne Richon ved at besøge Marie Guérin; rigtignok vovede hun ikke altid at overskride den skrøbelige bro, som førte til hendes bolig; men der gaves en anden, sikrere vei, omtrent en halv mil længere nede ved strømmen, og hun gjorde gjerne denne noget længere omvei for at se sin veninde. En morgen kom Anne som sedvanlig; men uagtet veiret havde været smukt og klart, da hun begav sig paa vei, saa blev dog himlen opad eftermiddagen overtrukken med truende skyer, og sneen, der begyndte at falde, gav veiret et saa uhyggeligt anstrøg, at hun ikke vovede at gaa tilbage, men let lod sig overtale af Marie til at opsætte sin hjemreise til næste morgen. De to veninder sad nu og arbeidede sammen; men Marie syntes dog idag mere taus og adspredt end nogensinde, og hun holdt ofte op med sit arbejde for at betragte den faldende sne.

Anne kunde ikke lade være at spørge hende, hvorfor hun gjorde det. „Jeg tænker paa den stakkars enke, som bor histhenne paa høien,“ svarede Marie. „Ja rigtig, derovre!“ raabte Anne, idet hun saa op til en af de omliggende høie, hvorpaa der stod en ensom hytte; „ak ja, den stakkars kone maa vist lide meget af kulden, og hvor det vilde være skrækkeligt, om hun ganske sneede inde!“

Marie gav intet svar; men hun stirrede længe og tankefuldt over til hytten, af hvis snevre og høie skorsten en tynd røgsøile steg iveiret.

Annes fantasi var nu engang i bevægelse; hun elskede det gyselige og underlige og havde altid en hel skare af legender og eventyr paa rede haand. Hun begyndte derfor at fortælle Marie sælsomme og sørgelige historier om snestorme, om vandrere, som var omkomne i dem, og om hytter, der var aldeles forsvundne i sneen tilligemed alle sine beboere. Øieblikket var gunstigt til at vække den yderste deltagelse. Det var aften, en munter ild brændte paa arnestedet, hvorved Marie rolig sad og spandt; men udenfor var det desto mørkere og uvenligere. Sneen faldt i tætte flokke og blev af og til borthvirvlet af vinden, der kom stødvis og peb imellem træernes grene. Endskjønt Marie ikke syntes at være meget greben af Annes fortællinger, som hun allerede kjendte i forveien, saa bemærkede Anne dog, at hendes veninde hørte meget opmærksomt til, da hun fortalte om de ulve, som man nylig havde seet streife omkring den høi, hvorpaa enkens hytte stod. Det sneede hele natten, og selv helt op paa formiddagen den næste dag; først henimod middag indtraadte der en stans. Vinden lagde sig; men himlen beholdt sit mørke, uhyggelige udseende. Anne overlagde netop, om hun ikke skulde vende tilbage til sit hjem, da hun holdt det for muligt, at hendes forældre var i bekymring for hende. Da traadte i det samme Marie, der havde været en kort tid inde i sit kammer, ud i kjøkkenet, hvor hendes veninde sad ved siden af ildstedet. Den unge pige blev meget overrasket, da hun bemærkede, at Marie var klædt paa til at gaa ud:

hun havde taget sin graa kappe om sig og en lang stok med en jernpig i haanden.

„Hvor vil du hen, Marie?“ raabte Anne. Marie, som i hast pakkede nogle levnetsmidler ned i en kurv, svarede rolig: „Til den østlige høi.“ „Til den østlige høi?“ gjentog Anne overrasket og ængstelig. „Hvad vil du der?“ „Jeg maa se til enken,“ sagde Marie; „hele formiddagen er der ikke kommet røg fra hendes skorsten.“

Anne saa hen til høien; den lille hytte var ligesom begravet i sne; men skorstenen, der endnu stedse var synlig, havde ophørt at udsende den svage røg, som tilkjendegav, at der boede et menneskeligt væsen der. „Maaske har hun intet mere til at gjøre ild paa med,“ mente Anne, „og det maa være grunden til, at der ingen røg sees.“

Marie rystede paa hovedet. „Det er kun to dage, siden presten sendte hende et dusin bundter brændsel; de er komne forbi min dør, og man sagde mig, at de var bestemt for den fattige enke paa høien; dem kan hun umulig allerede have brændt; enten er hun syg eller vel endog død.“ „Marie,“ bemærkede Anne ængstelig, „sneen ligger i det mindste to fod høi; du kan forlade dig paa, at du er ikke den eneste, som har tænkt paa den stakkars enke; men du ser, at ingen vover at gaa til hende, og naar kraftige mænd ikke tiltror sig at klatre derop, hvad kan du da udrette?“ „Prøve derpaa!“ sagde Marie rolig, idet hun gik henimod døren. Men Anne greb fat i hendes kappe for at holde hende tilbage. „Marie, min kjære Marie!“ raabte hun med bævende stemme — „gaa ikke, for Guds skyld, gaa ikke! thi hvis du gaar, saa siger en indre stemme mig, at jeg aldrig mere faar dig at se.“

„Tro mig, Anne, Gud vil ikke lade mig omkomme. Som jeg sikkert haaber, kroner Han mit foretagende med held. Bed imidlertid for mig! At jeg er i sikkerhed, vil du kunne kjende paa, at røgen atter stiger op af skorstenen paa enkens hytte.“ Imedens hun talte, bøiede hun sig ned over Anne, berørte sagte hendes pande med sine læber og rev sig derpaa blidt løs fra hende, steg nedad stentrappen og begav sig paa veien ad den sti, der langs med kirkegaarden førte til den østlige høi. Forgjæves raabte Anne efter hende og besvor hende indstændig om at vende tilbage. Marie saa sig ikke engang om, og snart unddrog kirkemuren hende for venindens blikke.

Den opgave, som Marie havde at løse, var vanskelig og farefuld. Enkens hytte stod paa en af de høieste spidser af den østlige høi, og endskjønt veien derop til ikke var lang, blev den dog betydelig forlænget ved en dyb klippekløft, som man kunde undgaa ved at vandre næsten helt rundt om høiens fod, førend man naacde den smale, bugtede sti, der førte op til toppen. Da hun naacde den del af høien, hvor stien skulde findes, formaaede hun ikke at finde spor af den. Den var ikke blot ganske tildækket af sne; men ogsaa den hulvei, langs med hvilken den snoede sig, var aldeles tilsneet. Efter at have ledet længe med stokken lykkedes det hende endelig at finde det lille trækors, som var plantet ved indgangen til stien, og da hun

ved samme leilighed opdagede, at sneen ikke var saa dyb, som hun havde troet, fattede hun atter mod og begyndte opstigningen. Af al magt anstrængte hun sig for at trænge fremad; den tætte sne, som atter var begyndt at fyge, og som vinden drev hende lige i ansigtet, gjorde hende næsten blind; hun saa sig om efter et tilflugtssted, men der var intet at opdage. En fremspringende klippe, som hun endnu for faa øieblikke siden havde bemærket, var forsvunden; dalen nedenfor enkens hytte, ja hele den sti, hun skulde gaa ad, var bleven usynlig. Allevegne kun den hvide sne. En kold gysen gjennemfor Marie; hun følte nu, at hun stod alene paa denne skrækkelige top, fjern fra al menneskelig hjælp. I en halv time vedblev hun at kjæmpe sig fremad et betydeligt stykke, men saa svigtede kræfterne hende; fuldkommen udmattet sank hun om i sneen. Uvilkaarlig strakte hun hænderne ud for at gribe efter et støttepunkt og følte en haard gjenstand, som modstod hendes berørelse. Men da udstødte hun et skrig af glad overraskelse. Maalet for hendes vandring var naaet; thi hytten, som hun ikke havde bemærket under dens snedække, stod lige foran hende. Ny kraft syntes at gjennemtrænge hende; rask stod hun op, famlede hen til døren, arbeidede sneen tilside og kom saaledes ind i hytten. I den dunkle belysning, som herskede derinde, kunde hun skjelne enkens skikkelse, der laa udstrakt paa et lavt straa-leie, tilsyneladende livløs. Rask og uden at tænke paa sig selv tog Marie en flaske vin ud af sin kurv og holdt den for læberne af enken, fra hvem livet endnu ikke ganske var vejet. Efterat det med nogen besvær var lykkedes at faa hende til at synke nogle draaber, begyndte hun at gnide hendes lemmer, indtil nogen livsvarme igjen var vendt tilbage. Saa snart dette var skeet, slog hun ild og lagde ved i kaminen, hvor snart en munter lue flammede og fyldte hytten med sin velgjørende varme. Maries blik vendte sig derefter til den syge, der langsomt syntes at vende tilbage til livet.

(Fortsættes.)

Indenlandske efterretninger.

I **Kristiania** har der været afholdt en basar af Sunniva- og Cæciliaforeningen til fordel for fattige katolske børn. Af de herrer og damer, som velvilligst sørgede for underholdningen, var ogsaa flere ikke-katoliker.

I **Kristianssand** har endel gadepøbel gjort optøier i det katolske kapel sidste søndag.

Sælfangeren „Hekla“ af Tønsberg, som hjemkom fra fangstturen med 8000 sæl, er leiet til at føre en dansk expedition til Grønlands østkyst.

Soulykker. Sammenstød har i Nordsøen fundet sted mellem brig „Jenny“ af Fredriksstad og en hollandsk kutter, der straks sank; mandskabet bjergedes ombord i briggen. — Skonnert „Harriet“ af Drammen er bleven vrags paa Anholt.

Hvalfangsten drives ude i det ydre af Kristiania-fjord — til sildefiskernes misnøie; der er fanget flere dyr paa omkring 60 fod.

Udenlandske efterretninger.

Til arkivar for det vatikanske bibliothek er professor Janssen — forfatter til den endnu ufuldendte, fortrinlige, og derfor af protestantismen afskyede, men uigjendrevne Geschichte des deutschen Volkes — udseet, da pladsen ved kardinal Hergenröthers død er ledig. Men den gamle professor har afslaaet tilbudet for at kunne fuldende sit verk.

Dublins erkebiskop Walsh vil blive udnævnt til kardinal.

Gammelkatholikernes sekt har i den grad svind-sot, at dens overhoveder ikke finder det hensigts-mæssigt, at verden faar tallet paa dens tilhængere at kjende. Der er derfor udgaaet opfordring til disse om at angive sig som katoliker paa de tyske mandtals-lister.

Det evangeliske over-kirkeraad i Preussen søger at befordre udvandring af theologiske kandidater som missionærer til Østafrika ved at love dem „et passende, evangelisk sognekald“ i Preussen efter mindst fem aars virksomhed i missionen.

En ny sogneprest skulde forleden installeres i en overveiende protestantisk landsby ved Bistritz (Ungarn). Endel af befolkningen modsatte sig, og i den derved opstaaede kamp dræbtes 6 personer, medens 16 fik betydeligere saar.

Soulykker. I Adriaterhavet er et dampskib kantret, hvorved 37 mennesker og ca. 100 stk. kvæg druknede. — Ikke langt fra det sted ved kap Finisterre, hvor nylig den engelske krydser „Serpent“ forliste med 173 (273) mand, er engelsk damper „Deeven“ for-ulykket. 11 personer druknede.

Mord. Nylig blev det berettet fra Rom, at en gammel belgisk prest, der levede et tilbagetrasket liv, var bleven myrdet, idet man havde haabet at gjøre bytte hos ham. Nu kommer der fra Ascq ved Lille efterretning om et lignende mord paa en 84-aarig prest, der „var meget afholdt paa grund af sin godgjørenhed og sin venlige optræden“. Ogsaa hans 65-aarige hus-holderske fandtes myrdet.

Et hus i Tribschitz (Böhmen) er styrtet sammen og har dræbt 5 mænd.

En russisk general Silverkoff er myrdet i Paris, som det synes, af anarkister.

Et jernbanetog er gaaet af skinnerne paa veien til Salonichi; henved 40 personer dræbtes. — Et tog ved Salem (Oregon) er styrtet ned med en bro; mindst 4 liv gik tabt. Adskillige andre mindre ulykker og uheld er passerede i den sidste tid.

En fortvilet moder i landsbyen Oderen har skaaret halsen over paa sine 5 børn, hvoraf det ældste var 9, det yngste 2 aar.

Blandinger.

Rubinstein erklærede, at en nonne, der i 1885 døde i Balti-more, havde den skønneste sangstemme, der i mands minde er hørt. Strakosch, den store kjender af de skatte, der slumrer i et sangerbryst, bød hende 250,000 francs honorar for en koncertreise paa 6 maaneder. Men den dengang 20-aarige pige afslog tilbudet og gik i kloster.